

Fizjologia narządu żucia

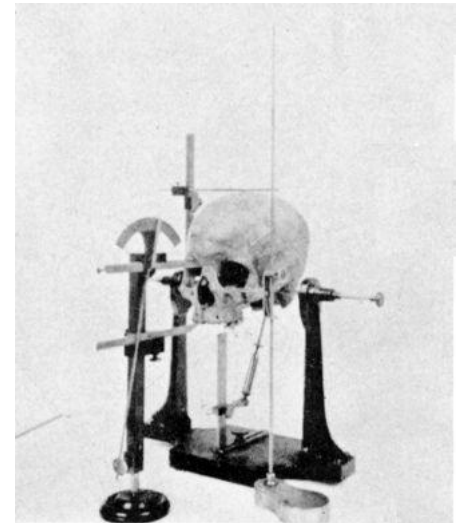
Ćwiczenie 1

Pomiary kefalometryczne

- **kefalometria, cefalometria** dział antropometrii zajmujący się wykonywaniem pomiarów **głowy**

Pomiary kraniometryczne

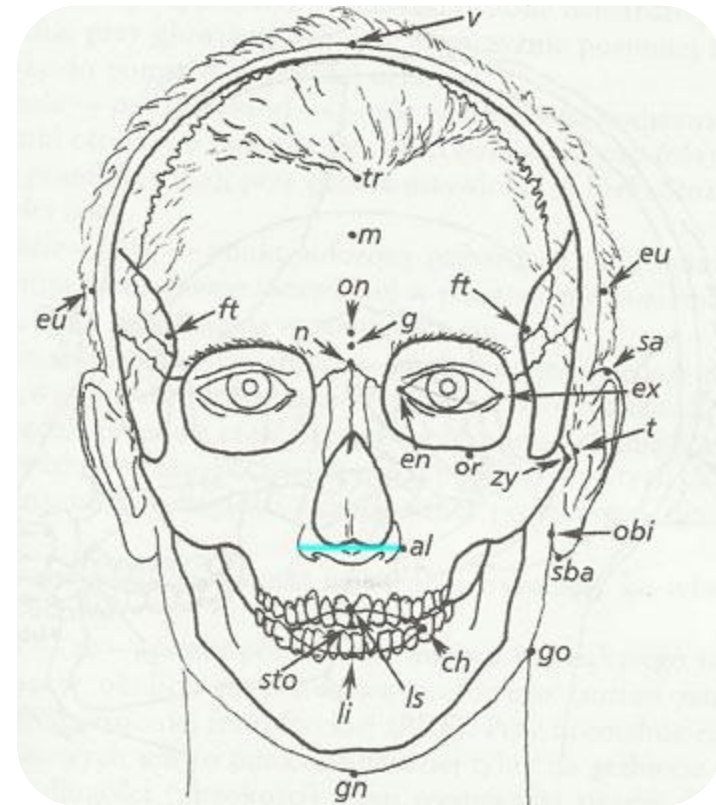
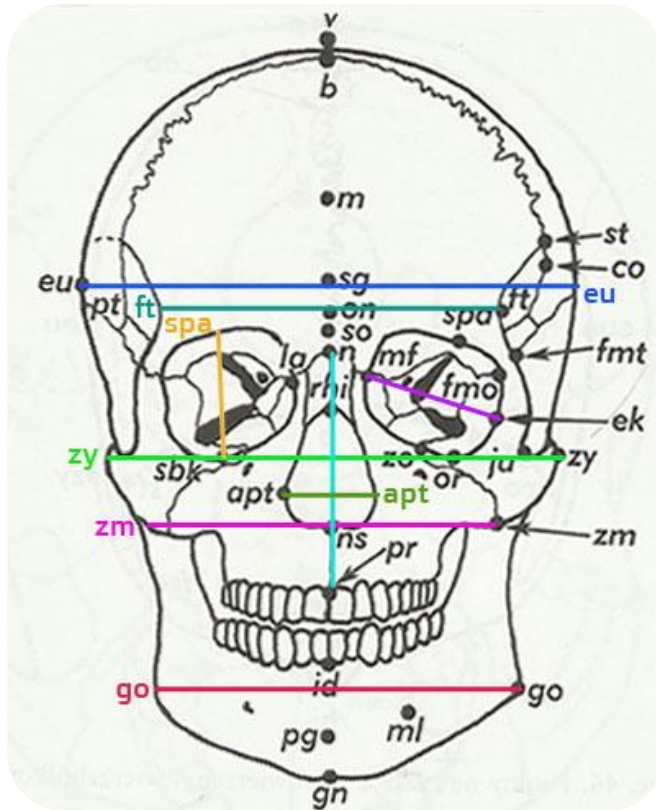
W badaniach kraniometrycznych wykonuje się pomiary określonych odcinków między zdefiniowanymi punktami, pomiary kątów i łuków **czaszki** w celu określenia przeciętnych charakterystycznych wymiarów

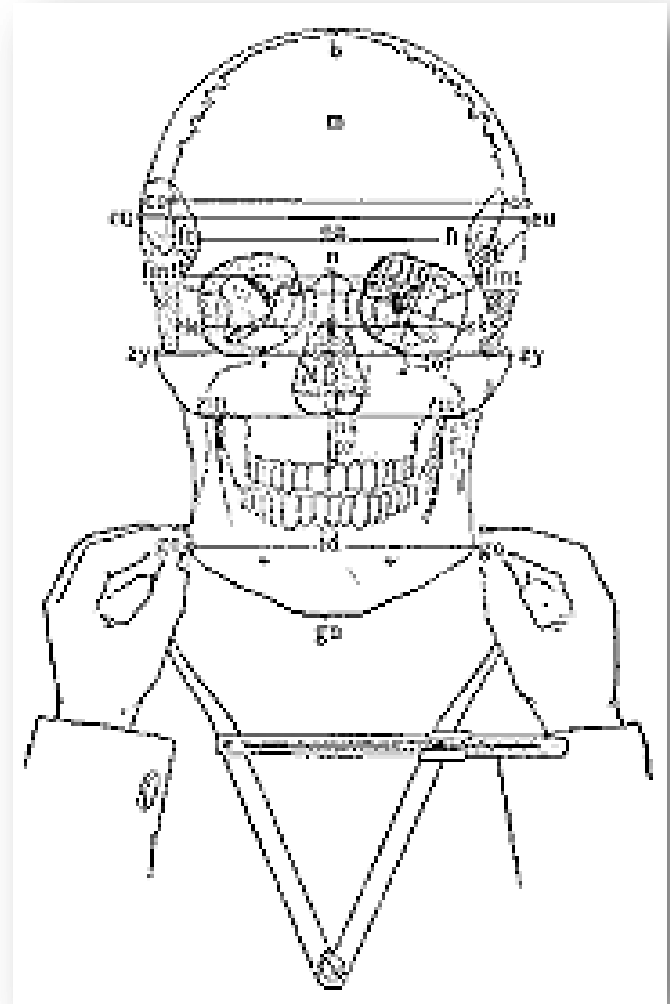
Punkty antropometryczne

- ✓ Parzyste
- ✓ Nieparzyste

- Skórne
- Kostne

Wykonywanie pomiarów

Przyrządy

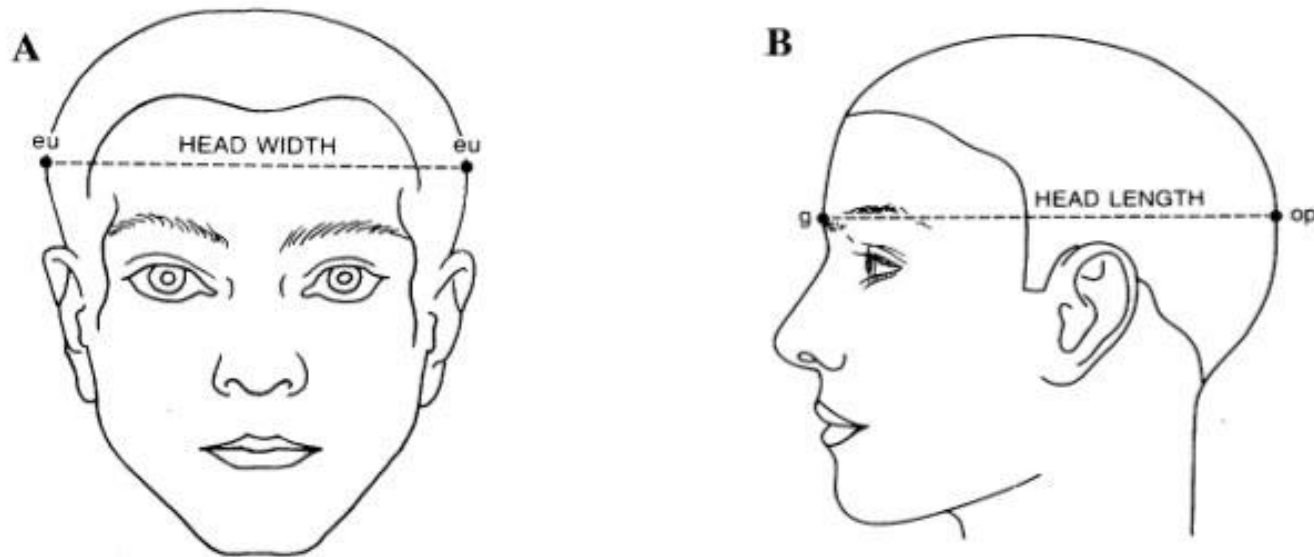

Cyrkiel kabłąkowy

Suwmiarka

Wskaźnik szerokościowo-długościowy (główny albo cefaliczny)

— szerokościowo-długościowy czaszki, głowy (główny):

$$\frac{[eu-eu] \text{ M8}}{[g-op] \text{ M1}} \cdot 100$$

oblicza się go dzieląc szerokość czaszki (eu-eu) przez jej długość (g-op) w milimetrach.
Potem mnożąc wynik przez 100.

- Euryon (Eu)-punkt położony najbardziej do boku na poprzecznej przekątnej czaszki
- Glabella (G) punkt położony najbardziej do przodu w dolnej części czoła między łukami brwiowym
- Opisthocranion (Op)- punkt położony najbardziej tyłowi i dołowi na czaszce (na kości potylicznej)

Klasyfikacja Sallera	Mężczyźni	Kobiety
1) hyperdolichocephalus (hyperdolichocefaliczna - bardzo długa)	x - 70.9	x - 71.9
2) dolichocephalus (dolichocefaliczna - długa)	71.0 - 75.9	72.0 - 76.9
3) mesocephalus (mezocefaliczna - pośrednia)	76.0 - 80.9	77.0 - 81.9
4) brachycephalus (bracucefaliczna - krótka)	81.0 - 85.4	82.0 - 86.4
5) hyperbrachycephalus (hyperbracycefaliczna - bardzo krótka)	85.5 - 90.0	86.5 - 91.9
6) ultrabrachycephalus (ultrabrachcefaliczna - wybitnie krótka)	91.0 - x	92.0 - x

Wskaźnik mierzony na czaszkach nazywa się wskaźnikiem czaszkowym

czaszka długa (dolichokraniczna)

bardzo długa: $x - 71,9$

długa: $72 - 75.9$

czaszka pośrednia (mezokraniczna)

wydłużona: $76.0 - 78.9$

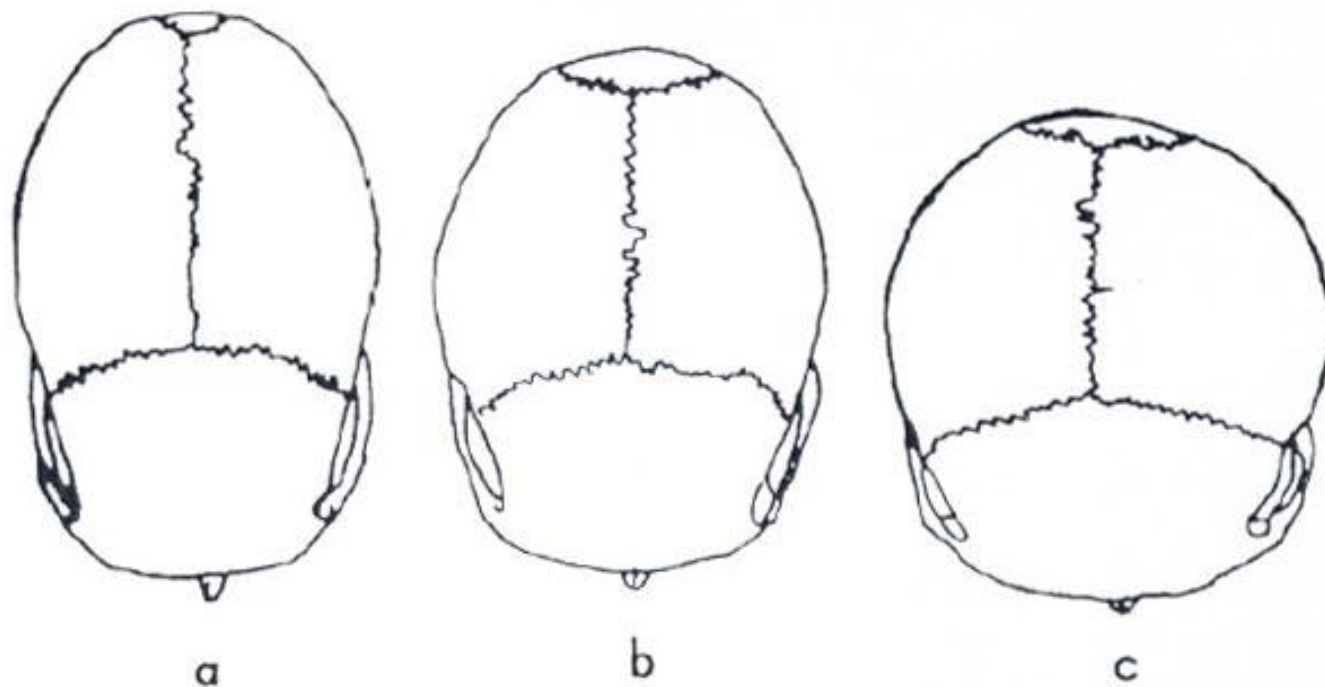
krótkawa: $79.0 - 81.9$

czaszka krótka (brachykraniczna)

krótka: $82.0 - 85.9$

bardzo krótka: $86 - x$

Kształt czaszki

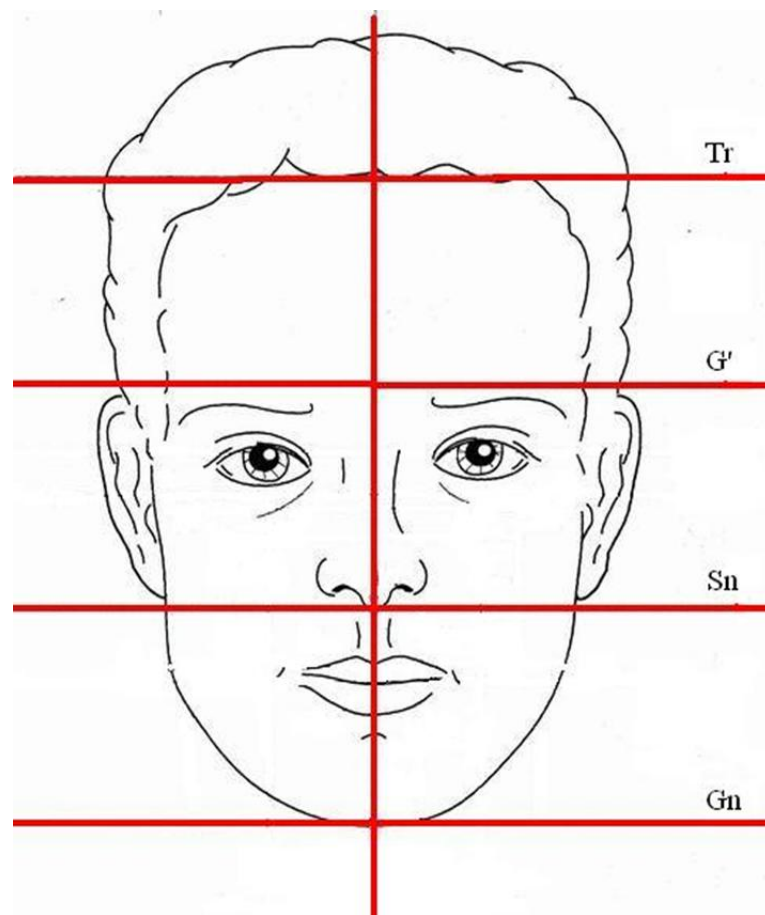
Ryc. 70. Kształt czaszki: a – długoczaszkowy, b – średnioczaszkowy, c – krótkoczaszkowy

Twarz fizjonomiczna (oblicze)

- Zawarta między owłosioną częścią skóry głowy i dolną krawędzią trzonu żuchwy - między punktami trichion i gnathion.

Dzieli się na 3 odcinki:

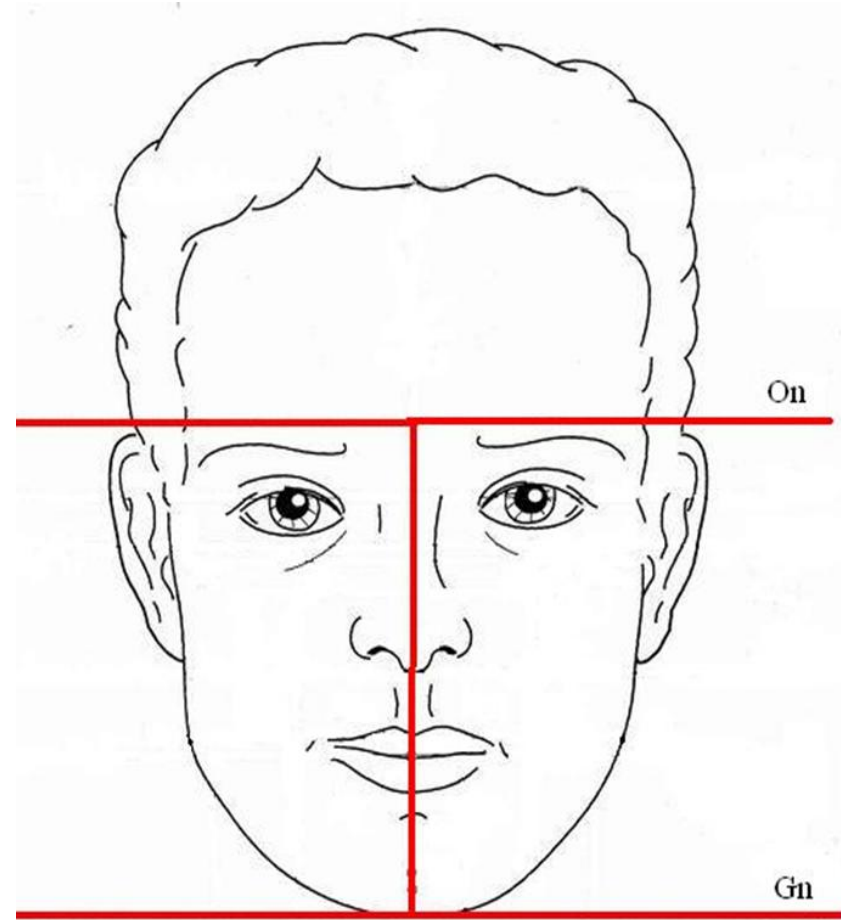
- Czołowy (trichion-ophyron)
- Nosowy (ophyron-subnasale)
- Szczękowy (subnasale-gnation)

Twarz anatomiczna(morfologiczna)

Zawarta między łukami brwiowymi a dolną krawędzią trzonu żuchwy.

Ograniczona punktami ophyron i gnathion (wg Izarda) lub między nasion i gnathion

Stosunek wysokości twarzy morfologicznej do szerokości pozwala na zaliczenie jej do właściwej klasy szerokości (przeciętna, wąska, szeroka)

Wysokość twarzy:

Określona przed długość odcinka nasion-gnathion

Szerokość twarzy:

Odległość pomiędzy punktami zygion (szerokość jarzmowa twarzy)

Wskaźnik morfologiczny twarzy(W_m)

$$W_m = \frac{N - Gn * 100}{Zy - Zy}$$

W zależności od wartości wskaźnika wyróżnia się kilka typów twarzy:

<78,9 twarz bardzo szeroka (hypereuryprosopia)

79-83,9 twarz szeroka (euryprosopia)

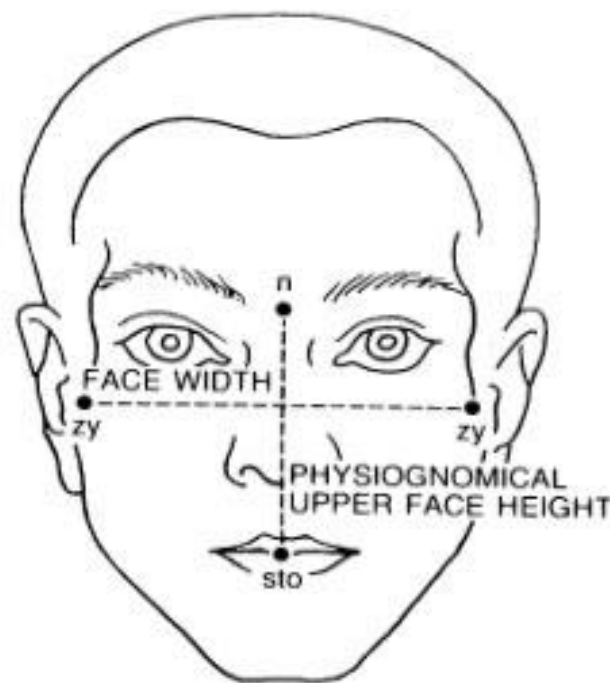
84-87,9 twarz średnia (mesoprosopia)

88-92,9 twarz wąska (keptoprosopia)

>93 twarz bardzo wąska (hyperleptoprosopia)

Wskaźnik górnotwarzowy (licowy)

Jest to wynik podzielenia
górnej wysokości twarzy-{pomiar głowy
[nasion-stomion] lub czaszki [n-pr] w mm},
przez szerokość twarzy [zygion-zygion] w mm.
Wynik jest mnożony przez 100.

— twarzy górnej (górno-twarzowy):

$$\frac{[n-pr] \text{ M48}}{[zy-zy] \text{ M45}} \cdot 100 \quad \text{lub} \quad \frac{[n-sto]}{[zy-zy]} \cdot 100$$

Wynik pomiaru dla mężczyzn

x - 46,9	<i>hypereurien</i> (bardzo niska twarz górna)
47,0 - 51,9	<i>eurien</i> (niska twarz górna)
52,0 - 56,9	<i>mesen</i> (średna twarz górna)
57,0 - 60,9	<i>lepten</i> (wysoka twarz górna)
61,0 - x	<i>hyperlepten</i> (bardzo wysoka twarz górna)

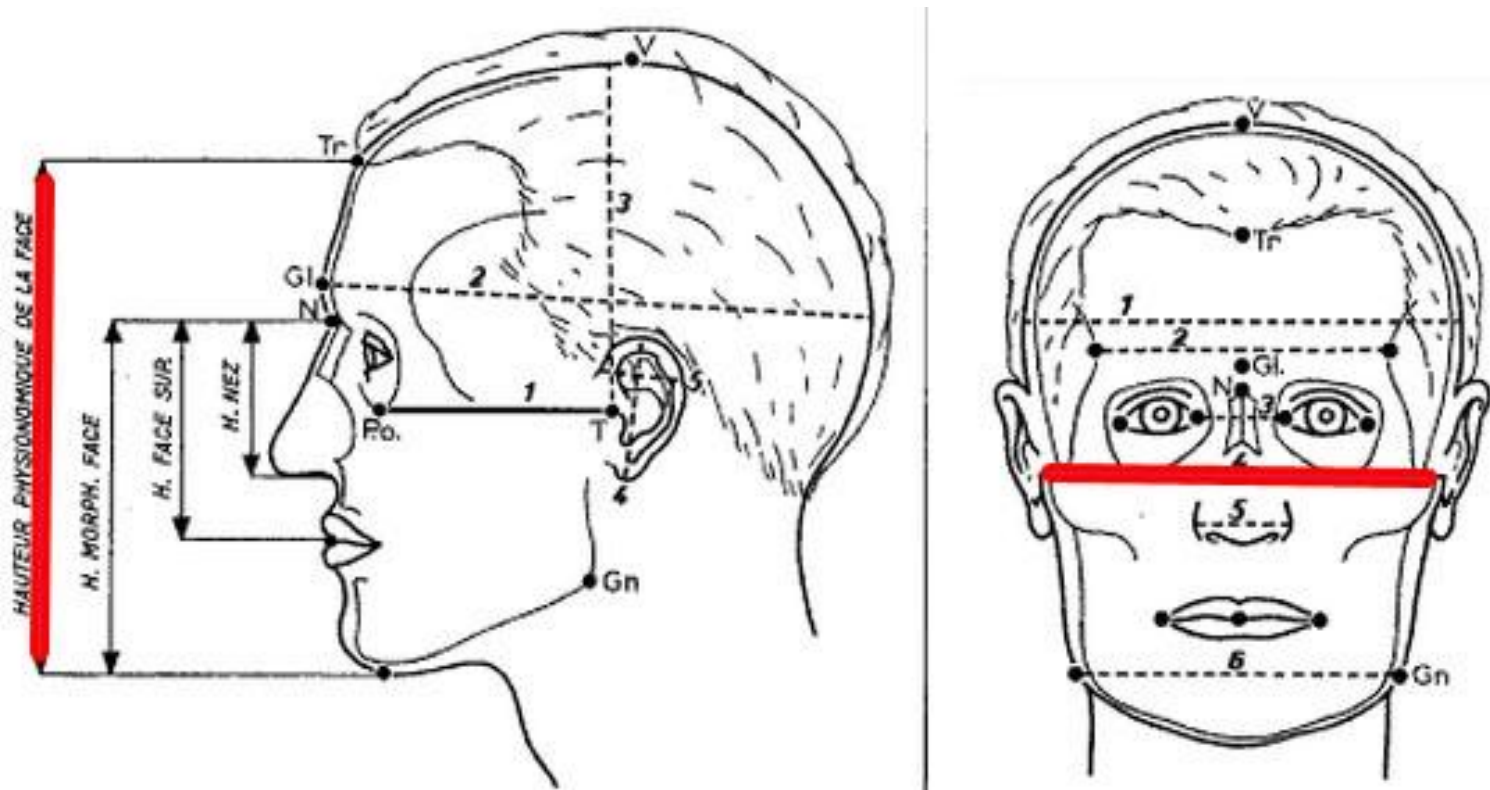
Wynik pomiaru dla kobiet

x - 45,9	bardzo niska twarz górna
46 - 49,9	niska twarz górna
50 - 53,9	średnia twarz górna
54 - 57,9	wysoka twarz górna
58 - x	bardzo wysoka twarz górna

Wskaźnik twarzowy fizjonomiczny

służy do pokazania relatywnej wysokości fizjonomicznej twarzy (pomiar kefalometryczny).

Oblicza się go dzieląc wysokość fizjonomiczną twarzy [trichion-gnation] czyli wysokość twarzy morfologicznej + wysokość czoła, przez szerokość twarzy [zygion-zygion].

Zakresy wg Różbickiej (na podstawie skali Michalskiego)

x - 118,9 skrajnie niskie oblicze

131,0 - 132,9 dość wysokie oblicze

119,0 - 120,9 wybitnie niskie oblicze

133,0 - 135,9 wysokie oblicze

121,0 - 122,9 bardzo niskie oblicze

136,0 - 139,9 bardzo wysokie oblicze

123,0 - 124,9 niskie oblicze

142,0 - 149,9 wybitnie wysokie oblicze

125,0 - 126,9 dość niskie oblicze

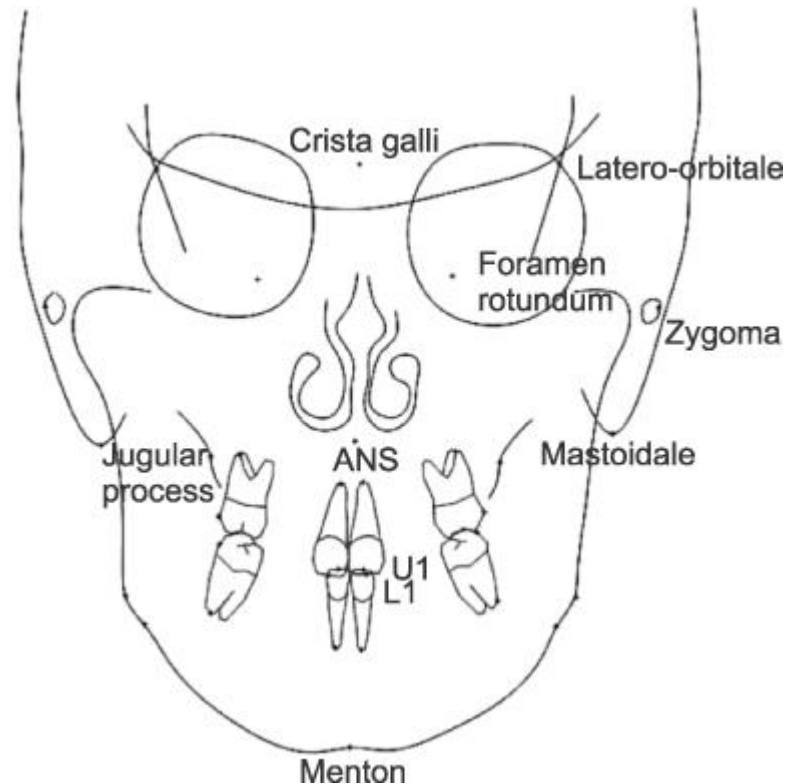
150,0 - x skrajnie wysokie oblicze

127,0 - 128,9 niskawe oblicze

129,0 - 130,9 wysokawe oblicze

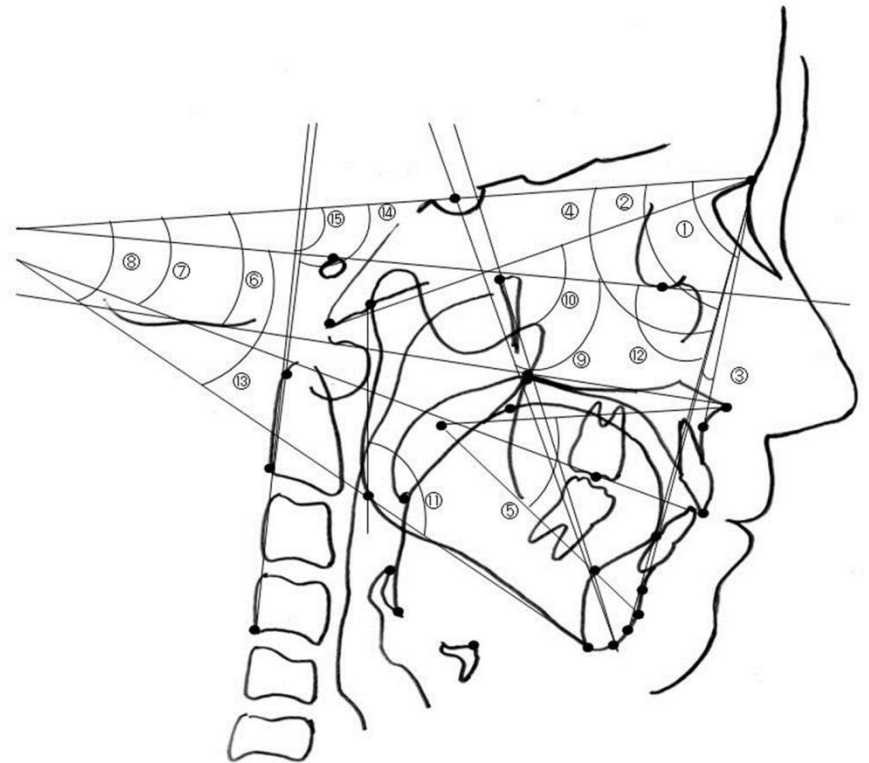
Norma frontalis

- Analizę wykonujemy na cefalogramie w projekcji tylno-przedniej

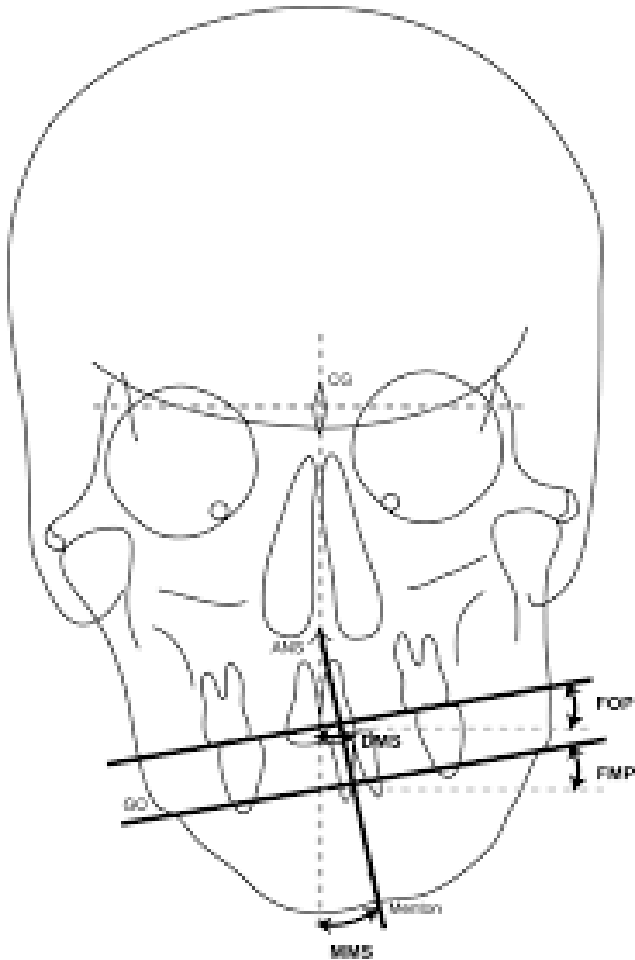
Norma lateralis

Analizę wykonujemy
na zdjęciu cefalometrycznym bocznym głowy

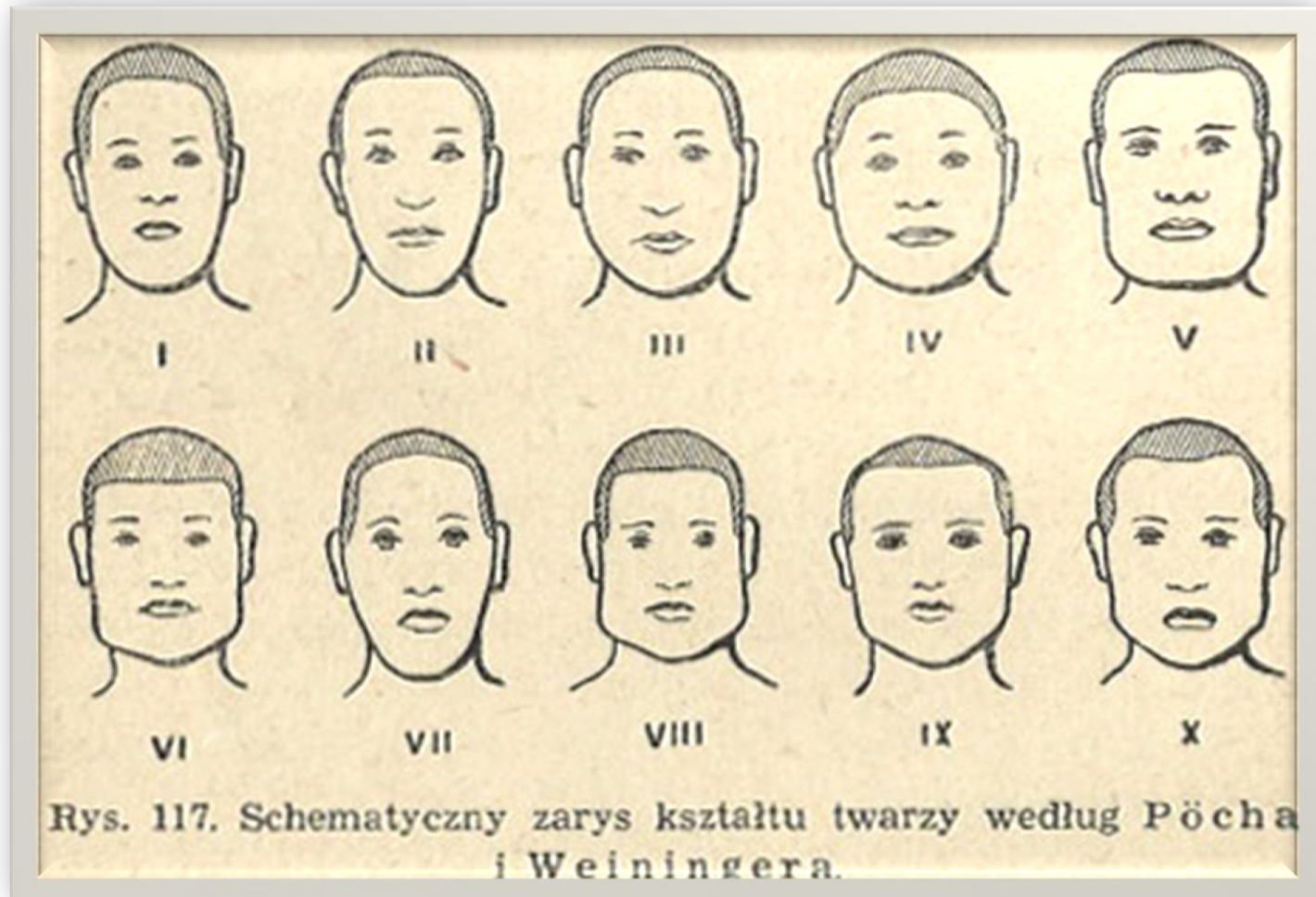

Norma basilaris

Oceny asymetrii trzonu żuchwy dokonujemy na podstawie zdjęć celowanych na podstawę czaszki

Twarz

Kształty twarzy

I **elipsowaty** o najszerszej części jarzmowej twarzy

II **owalny** o twarzy zwężającej się ku podbródkowi

III **jajowaty** zwężający się w okolicy ciemieniowej

IV **okrągły** twarz jest kulista i stosunkowo krótka

V **prostokątny**

VI **kwadratowy** odróżniający się od poprzedniego twarzą stosunkowo krótką

VII **romboidalny** o największej szerokości twarzy w okolicy łuków jarzmowych i zwężonej części ciemieniowej i żuchwowej

VIII **trapezoidalny** ze znacznie rozszerzoną dolną żuchwową częścią twarzy

IX **trapezoidalny odwrócony**, z rozszerzeniem górnej, ciemieniowej części głowy

X **pięciokątny**

Owalna

Pociągła

Prostokątna

Serce

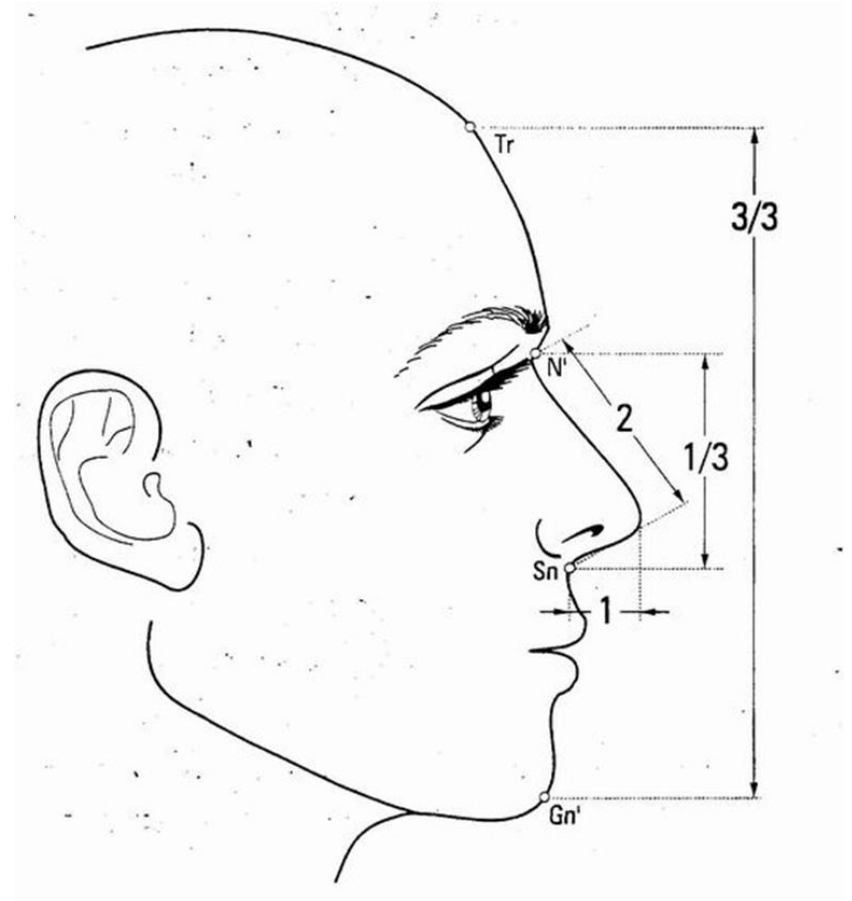
Trójkątna

Diaament

NOS

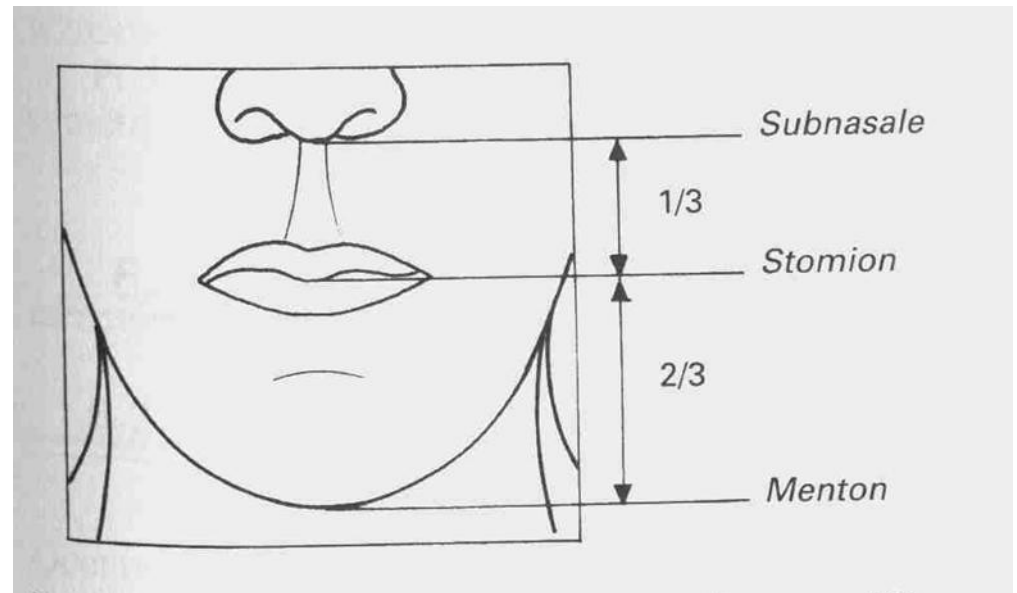
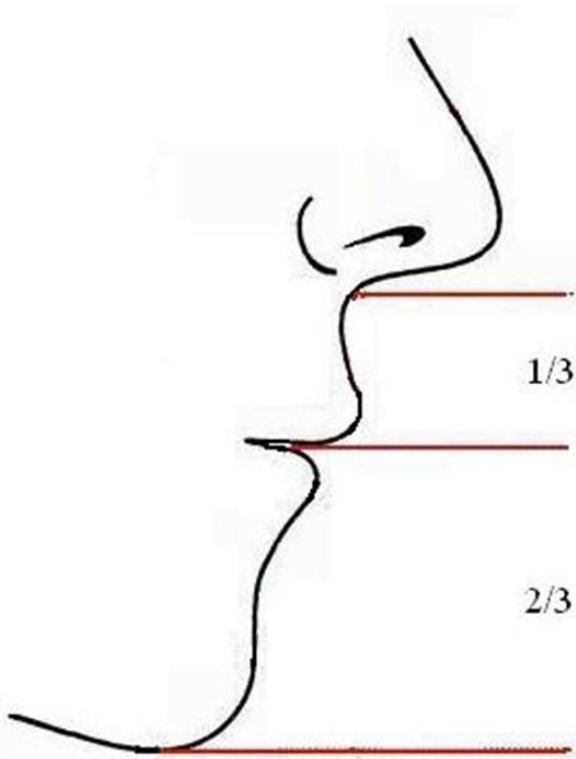
Pionowy wymiar nosa powinien stanowić $\frac{1}{3}$ całej wysokości twarzy fizjonomicznej

Wargi

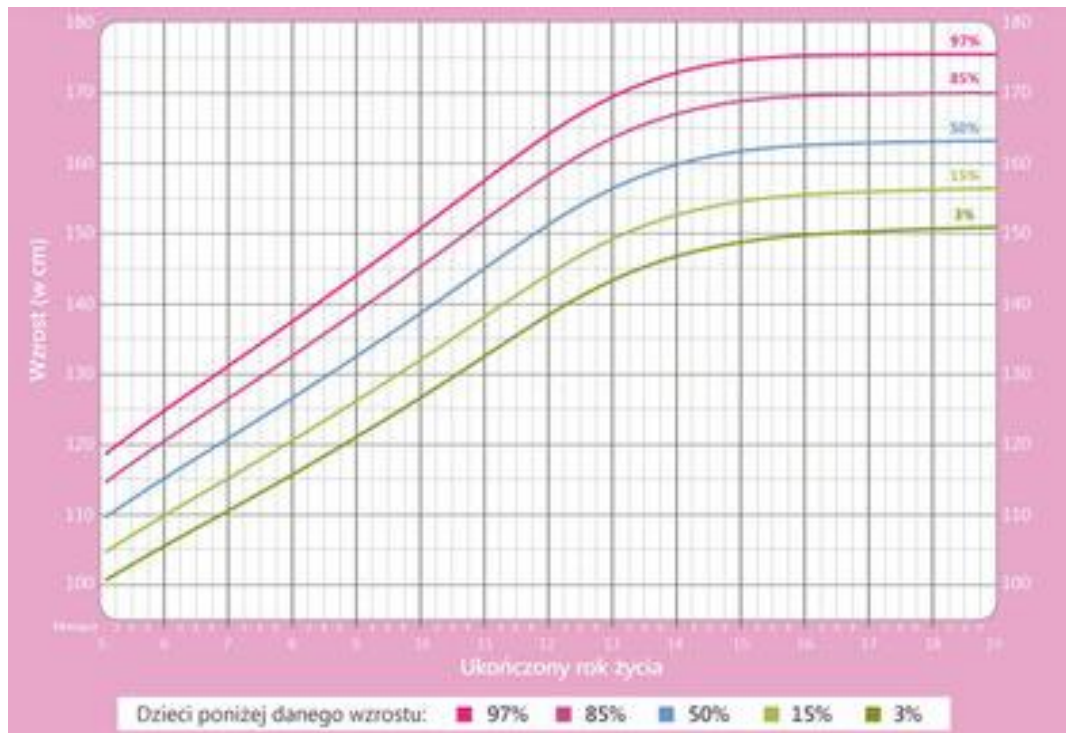
Długość wargi górnej (subnasale-stomion) wynosi prawidłowo $\frac{1}{3}$ odcinka szczękowego (subnasale-gnation).

Długość wargi dolnej wraz z bródką (stomion-gnathion) stanowi $\frac{2}{3}$ wysokości odcinka szczękowego.

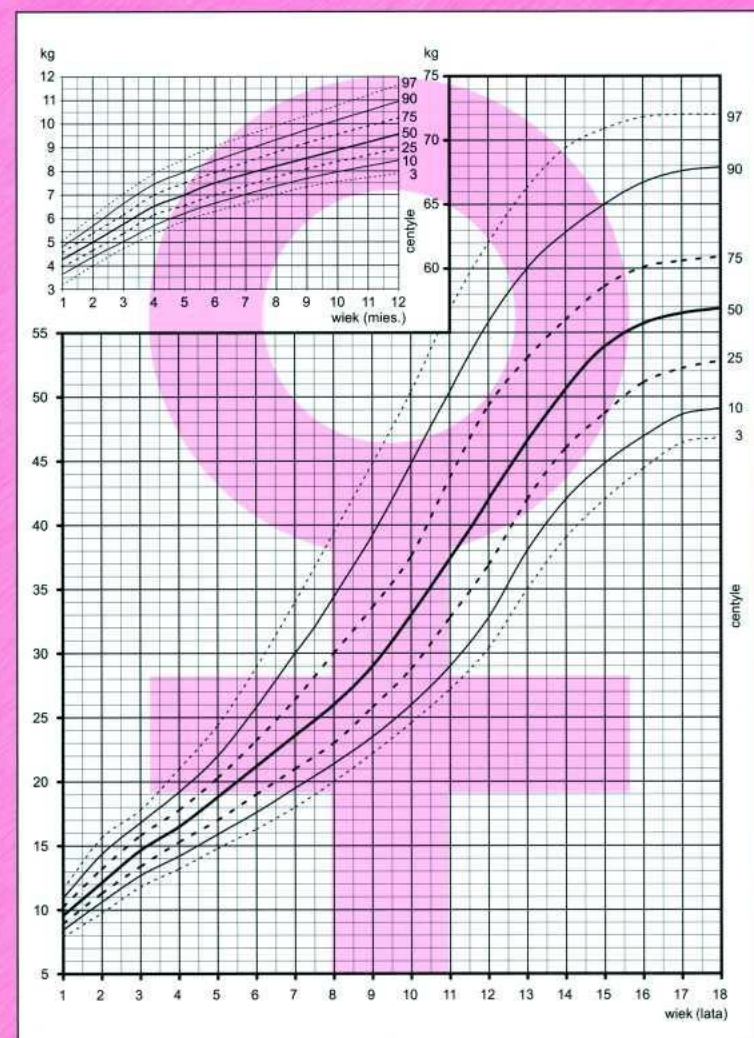
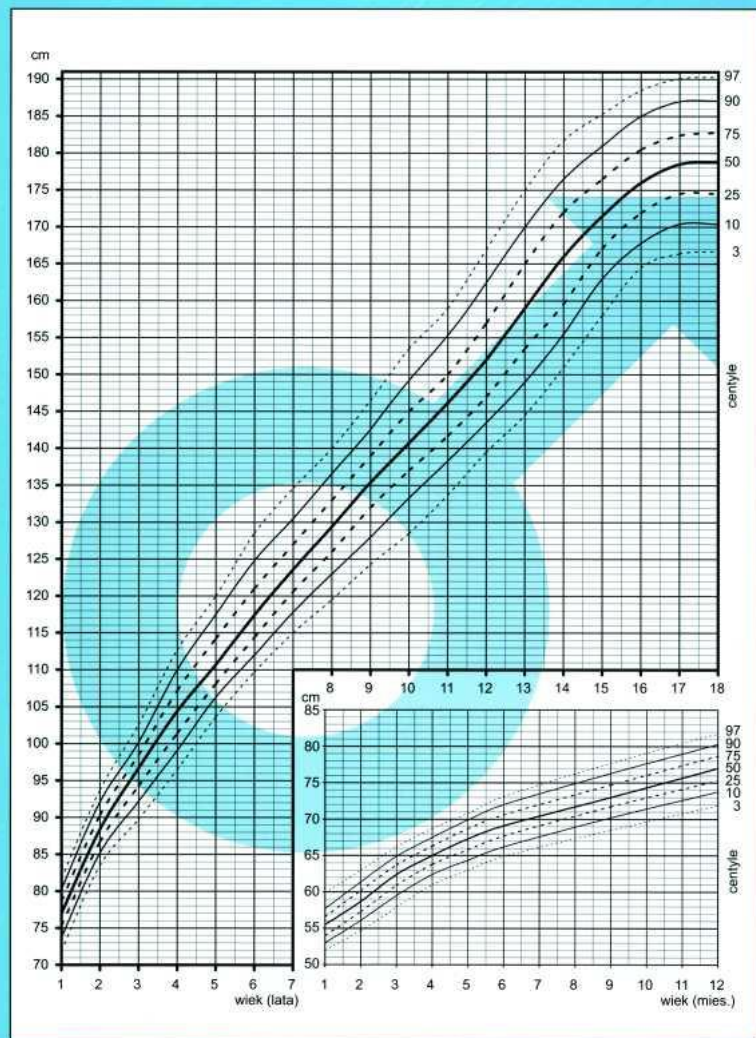

SIATKI CENTYLOWE

- Siatki centylowe to wykresy pomagające określić, czy dziecko rozwija się prawidłowo w porównaniu z innymi dziećmi
- To statystyka, pokazująca, ile dzieci w danym wieku osiągnęło daną wagę, wzrost lub inne parametry

- na **osi X**, oznaczony jest wiek dziecka, na **osi Y** wartość, którą sprawdzamy: wzrost, waga
- pomiędzy nimi biegną kolorowe krzywe, oznaczone numerkami 3, 10, 25, 50, 75, 90 i 97 (**centyle**)
- Trzeci centyl oznacza, że 3% dzieci w tym wieku, w danym kraju, danej płci, waży lub mierzy mniej, a 97% dzieci – więcej

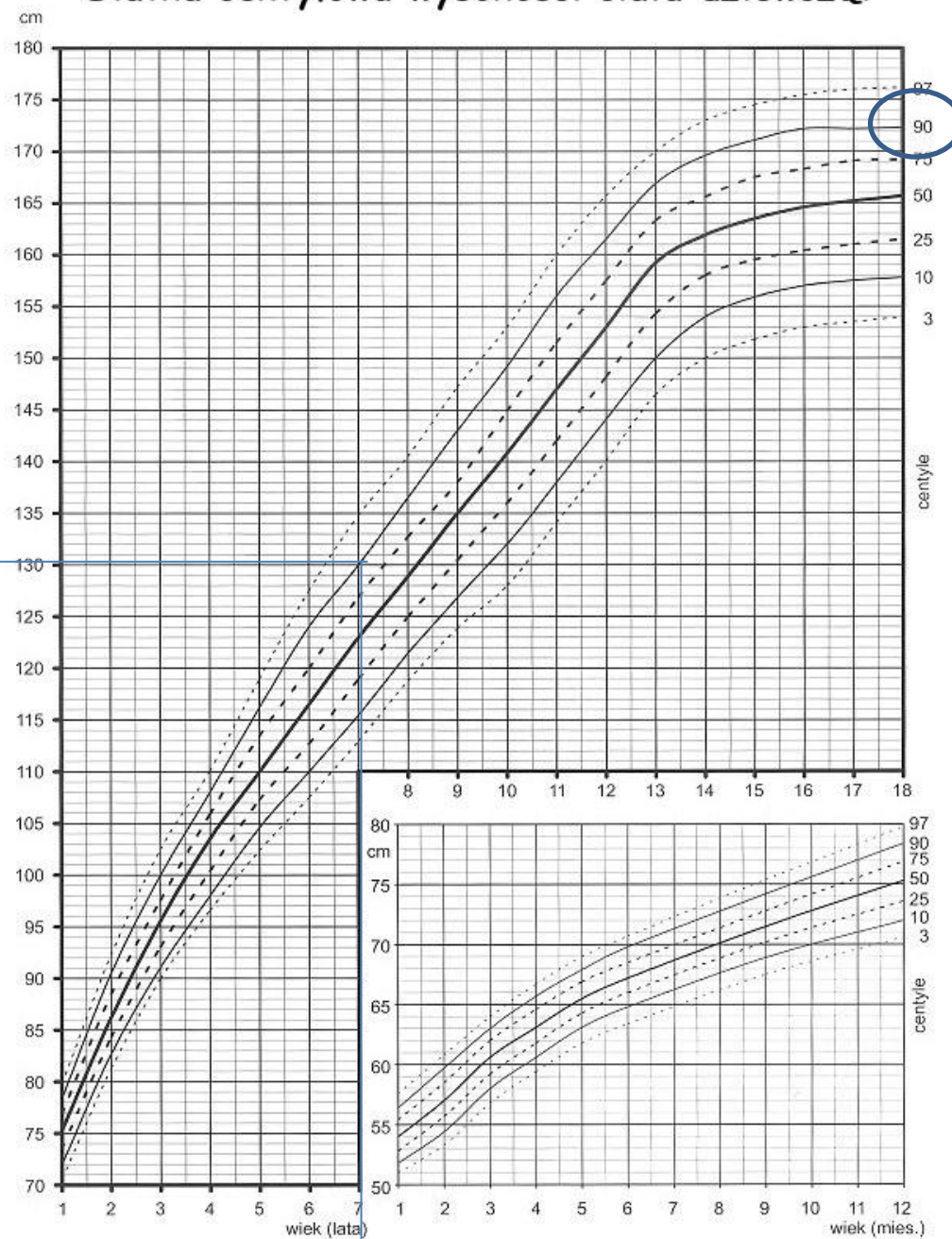

Osobne siatki dla chłopców i dziewcząt

Siatka centylowa wysokości ciała dziewcząt

Wiek 7 lat
Wzrost 130 cm

Centyl 90

Ćwiczenia

1. Wykonaj pomiary i oblicz:

- wskaźnik główny głowy ($eu-eu/g-op \times 100$)
- wskaźnik morfologiczny twarzy ($n-gn/zy-zy \times 100$)
- wskaźnik twarzy górnej ($n-st/zy-zy \times 100$)
- wskaźnik twarzowy fizjonomiczny
($tr-gn/zy-zy \times 100$)

oraz porównaj wartości wskaźników z tabelami

2. Wykorzystując siatki odczytaj centyle :

- dziewczynka: I

Ćwiczenia

2. Wykorzystując siatki odczytaj centyle :

dziewczynki		
wiek	wzrost	waga
4	100cm	20 kg
6	112 cm	20 kg
8	135 cm	45 kg
13	170 cm	60 kg
chłopcy		
wiek	wzrost	waga
10 m-cy	75 cm	9 kg
2 lata	95 cm	13 kg
5 lat	105 cm	22 kg
17 lat	168 cm	65 kg